

Nejvyšší soud

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 789/2016

Datum rozhodnutí: 21. 9. 2016

Závěr: *Došlo-li v průběhu plynutí jedno-roční doby stanovené v § 3062 občanského zákoníku k porušení zákonného předkupního práva spoluvlastníka podle § 140 „starého“ občanského zákoníku a uplatnil-li u soudu dotčený spoluvlastník po právu příslušný nárok jemu plynoucí z dosavadní hmotněprávní úpravy, je nezbytné, aby soud o tomto nároku rozhodoval podle zákona č. 40/1964 Sb. To neplatí, jestliže se dotčený spoluvlastník po 1. lednu 2015 domáhá určení spoluvlastnického práva k nemovitosti původního spoluvlastníka, neboť vzhledem k zániku zákonného předkupního spoluvlastnického práva k 1. lednu 2015 nemá již na podání takové žaloby naléhavý právní zájem podle § 80 o. s. ř.*

Obsah: Spor zahájený v roce 2015 byl veden o určení vlastnického práva k nemovitosti, a to v návaznosti na tvrzené porušení předkupního práva spoluvlastníka, které bylo obsaženo v § 140 „starého“ občanského zákoníku. Kupní smlouva byla uzavřena v srpnu 2014. Soud prvního stupně zjistil, že před uzavřením kupní smlouvy učinil prodávající řádnou nabídku spoluvlastníkovi. Protože nebyla akceptována, podíl na nemovitosti prodal. Proto soud žalobu zamítl. Odvolací soud rozsudek potvrdil, avšak s odlišnou právní argumentací. Uvedl, že v řízení zahájeném po 1. 1. 2015 se žalobkyně domáhala již prekludovaného práva, které přiznat nelze, neboť k prekluzi je soud povinen přihlídnout vždy i bez toho, je-li namítána. Argument, že k porušení předkupního práva došlo v roce 2014, nepovažoval soud za rozhodný. Nový občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014 totiž zákonné předkupní právo spoluvlastníků neupravuje a v § 574 a následujících (ustanoveních) občanského zákoníku, stejně jako v žádném jiném jeho ustanovení, není spoluvlastníkovi založeno oprávnění domáhat se neplatnosti právního jednání z důvodu porušení zákonného předkupního

práva spoluvlastníka. Takto podaná žaloba proto neměla příslušnou hmotněprávní oporu. V dovolání nastínila žalobkyně řadu otázek týkajících se intertemporálních účinků nového občanského zákoníku, resp. aplikace dosavadní právní úpravy v oblasti předkupního práva. Nejvyšší soud dovolání nevyhověl. Marným uplynutím jednoroční doby obsažené v § 3062 „nového“ občanského zákoníku dochází k prekluzi zákonného předkupního práva spoluvlastníků podle § 140 „starého“ občanského zákoníku. Je však třeba důsledně odlišovat, zda v rámci plynutí této jednoroční doby byl z tvrzeného porušení předkupního práva uplatněn příslušný nárok, a pokud ano, pak který a jakým způsobem, či nikoliv. Došlo-li v průběhu plynutí jednoroční doby stanovené v § 3062 „nového“ občanského zákoníku k porušení zákonného předkupního práva spoluvlastníka podle § 140 „starého“ občanského zákoníku a uplatnil-li u soudu dotčený spoluvlastník po právu příslušný nárok jemu plynoucí z dosavadní hmotněprávní úpravy, je nezbytné, aby soud o tomto nároku rozhodoval podle zákona č. 40/1964 Sb. Pokud se ale dotčený spoluvlastník po 1. lednu 2015 domáhá určení spoluvlastnického práva k nemovitosti původního spoluvlastníka, pak vzhledem k zániku zákonného předkupního spoluvlastnického práva k 1. lednu 2015 nemá již na podání takové žaloby naléhavý právní zájem podle § 80 o. s. ř. V dané věci se žalobkyně relativní neplatnosti předmětného právního úkonu (zmíněné kupní smlouvy) dovolala v průběhu jednoroční doby obsažené v § 3062 občanského zákoníku, takže tvrzený hmotněprávní nárok uplatnila ještě v režimu zákona č. 40/1964 Sb. Poněvadž žalobkyně žalobu na určení spoluvlastnického práva k předmětnému pozemku podala v době, kdy zákonné předkupní právo již neexistovalo, neboť bylo zrušeno zákonem č. 89/2012 Sb. s účinností od 1. ledna 2015, je za této situace zjevné, že podanou určovací žalobou by se dosavadní právní postavení dovolatelky nijak nezměnilo, neboť ani případná deklarace spoluvlastnického práva žalovaného k uvedenému nemovitému majetku by (do budoucna) nezakládala (objektivně by již založit nemohla) pro dovolatelku možnost

zachování jejího zákonného předkupního práva, které bylo v mezidobí v důsledku přijetí nového civilního kodexu zrušeno. O jinou situaci, která však nenastala, by se jednalo tehdy, domáhala-li by se dovolatelka žalobou po nabyvateli věci (kupujícím), aby jí věc nabídl ke koupi podle § 603 odst. 3 „starého“ občanského zákoníku, jestliže by tento nárok uplatnila v oné jednorocní době podle § 3062 občanského zákoníku a byly by splněny všechny hmotněprávní podmínky pro postup podle předmětných hmotněprávních ustanovení starého občanského zákoníku.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 31 Cdo 1926/2009.

Relevantní ustanovení: § 140 a § 603 odst. 3 „starého“ občanského zákoníku, § 3062 „nového“ občanského zákoníku.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1304/2016

Datum rozhodnutí: 1. 9. 2016

Závěr: *U odpovědnosti podle § 421a „starého“ občanského zákoníku se předpokládá, že vyvolávajícím činitelem poškození zdraví je při zákroku vlastnost konkrétní věci (přístroje či nástroje), která při použití ke svému účelu je způsobila vyvolat určitý škodlivý následek a také jej způsobila. Samotný postup při použití takové věci není z hlediska posouzení vzniku právní odpovědnosti rozhodující.*

Obsah: Spor byl veden o náhradu škody způsobené na zdraví pacientky při lékařském vyšetření. Újma na zdraví byla způsobena tím, že část použitého přístroje, extrakčního košíčku, uvízla v orgánech pacientky, tudíž bylo nutno přistoupit k operaci. Soud ve skutkových zjištěních uzavřel, že postup žalované při poskytování zdravotní péče byl shledán lege artis a žalovaná neporušila žádnou právní povinnost. Po právní stránce dospěl k závěru, že žalovaná odpovídá podle § 421a občanského zákoníku za škodu na zdraví způsobenou žalobkyni uvedenou operací, neboť tato škoda má původ v povaze věci použité při poskytování zdravotnické služby. Odvolací soud rozsudek potvrdil s tím, že podle výsledků dokazování skutečně újmu způsobily charakteristické vlastnosti použitého přístroje, tj. tvar, velikost a konstrukce. V dovolání tvrdila žalovaná, že újma na zdraví vznikla způsobem použití

přístroje, tj. technologickým postupem, který odpovědnost dle § 421a občanského zákoníku nezakládá. Nejvyšší soud dovolání nevyhověl. Judikatura dovolacího soudu je ustálena v závěru, že okolnostmi, jež mají původ v povaze věci, se rozumí její vlastnosti a účinky, jimiž se věc (přístroj, přípravek) projevuje. Za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje, popř. jiné věci, se samozřejmě považuje i situace, kdy škoda vznikla následkem vady přístroje či jeho nefunkčnosti. Okolností, jež má původ v jeho povaze, je však nejen jeho vada či chybějící vlastnost, kterou by jinak přístroj měl mít, ale především jeho typické či charakteristické vlastnosti, tedy sama povaha přístroje. Odpovědnost podle § 421a občanského zákoníku je dána, jestliže konkrétní újma byla způsobena okolnostmi, jež přímo vyplývají z povahy přístroje či věci, jichž bylo použito jako prostředku při poskytnutí zdravotnické služby, tedy i v případě, že použitá věc nebyla vadná, ale právě svou povahou zapříčinila vznik škody. Pro závěr, zda má škoda původ v povaze použitého přístroje či věci, není relevantní, jde-li o důsledky rizika, které je s použitím takového přístroje či věci obecně či obvykle spojeno. Není rozhodující ani to, zda bezvadný a funkční přístroj způsobil škodu v důsledku vnějších okolností, zda škodlivé účinky jeho použití jsou známy nebo zda ke škodě dochází zcela ojediněle. Dle skutkových zjištění škoda měla původ ve vlastnosti věci, tj. v konstrukci přístroje (velikosti, tvaru, prostorovém uspořádání) Samotná operační metoda bez příslušného přístroje ani přístroj sám bez toho, že by byl použit, nejsou způsobilé ovlivnit zdraví pacienta, tudíž nelze od sebe oddělovat působení typických vlastností přístroje a metodu, tedy způsob jeho použití při výkonu. Vyvolávajícím činitelem poškození zdraví žalobkyně byly vlastnosti konkrétního přístroje užitého při vyšetření. Ze závěrů znaleckého posudku vyplynulo, že při použití jiného instrumentária by s ohledem na jeho tvar k újmě nedošlo.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2046/2007, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 25 Cdo 508/2005.

Relevantní ustanovení: § 421a „starého“ občanského zákoníku.

Pozn.: Použitelnost judikátu na současnou právní úpravu je limitovaná vzhledem k jiné konstrukci ustanovení § 2936 NOZ.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 4058/2015

Datum rozhodnutí: 23. 8. 2016

Závěr: *Pojištěný, který uhradil škodu, za kterou odpovídá, přímo poškozenému, má proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel v souladu s § 44 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb. bez dalšího. Zákon žádné další předpoklady neuvádí. Není rozhodné, zda existuje na straně pojištěného nějaká škoda, určující je toliko fakt, že uhradil poškozenému škodu, za kterou odpovídá.*

Obsah: Spor byl veden o plnění z pojistné smlouvy. Žalobkyně, pojišťovna, žádala po žalované zaplacení částky, kterou jí vyplatila z titulu pojistného plnění, ačkoliv žalované, která by jinak za škodu odpovídala a škodu poškozenému sama zaplatila, následně uhradil nahrazenou škodu subjekt, který bezprostředně škodu způsobil. Soud prvního stupně žalobu zamítl, avšak odvolací soud rozsudek změnil a žalobkyni vyhověl. Pojištění bylo sjednáno pro případ odpovědnosti za škodu vyplývající z přepravních smluv vzniklou jinému na věci v důsledku škodné události, ke které došlo v době trvání pojištění při silniční dopravě. Žalovaná zajišťovala prostřednictvím subdodavatele přepravu vozidlem, které bylo zahrnuto do pojistné smlouvy. Při této přepravě vznikla škoda na přepravovaných věcech. Žalovaná uhradila poškozenému škodu z vlastních zdrojů a následně provedla zápočet své pohledávky na náhradu této částky vůči vzájemné pohledávce subdodavatele, který škodu bezprostředně způsobil. Teprve poté vyplatila žalobkyně pojistné plnění, jehož vrácení se žalobou domáhala. Podle odvolacího soudu v době, kdy bylo pojistné plnění na škodu, která měla žalované vzniknout v důsledku úhrady škody poškozenému subjektu, vyplaceno, tato škoda na straně žalované již neexistovala, neboť byla dříve uhrazena formou zápočtu pohledávek se subdodavatelem, který škodu způsobil. Předpokladem pojistného plnění v případě pojištění odpovědnosti za škodu je existence škody na straně pojištěného, a to v době výplaty pojistného plnění. V okamžiku, kdy žalované vznikla povinnost k náhradě škody v důsledku znehodnocení přepravovaného nákladu vozidlem uvedeným v pojistné smlouvě, popřípadě uhrazením této škody, vzniklo na její straně právo na pojistné plnění vůči žalobkyni. Současně však byla oprávněna přijmout náhradu škody od přímého škůdce. Uhrazením této škody žalované

přímým škůdce odpadl na straně žalované důvod k přijetí pojistného plnění na tutéž škodu od žalobkyně, neboť zde neexistovala škoda, kterou by mělo pojistné plnění v době jeho výplaty kompenzovat. V dovolání, které žalovaná podala, byla položena otázka, zda je předpokladem pojistného plnění v případě pojištění odpovědnosti za škodu existence škody na straně pojištěného v době výplaty pojistného plnění. Dle ustanovení § 44 zákona č. 37/2004 Sb. z pojištění odpovědnosti za škodu má pojištěný právo, aby za něj pojistitel v případě vzniku pojistné události uhradil v rozsahu a ve výši určené právním předpisem škodu, za kterou pojištěný podle zákona odpovídá, a to až do výše limitu pojistného plnění sjednaného v pojistné smlouvě. Je nutno rozlišovat mezi právem oprávněné osoby na pojistné plnění a právem poškozeného na náhradu škody. Jedná se o dva odlišné nároky. Pojistitel není škůdce a neodpovídá za škodu škůdce způsobenou, tudíž právo směřující vůči němu je vždy právem na pojistné plnění, nikoli právem na náhradu škody. Právo vůči pojistiteli na pojistné plnění nemá povahu nároku na náhradu škody a jedná se o originální právo. Škoda vzniklá na straně pojištěného proto není podmínkou nutnou k tomu, aby mu bylo pojistitelem vyplaceno pojistné plnění, jak je tomu u nároku na náhradu škody.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1002/2012.

Relevantní ustanovení: § 44 odst. 3 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě.

Pozn.: Rozhodnutí lze použít též ve vztahu k § 2865 odst. 2 NOZ.

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 2914/2014

Datum rozhodnutí: 25. 8. 2016

Závěr: *Ustanovení § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, se vztahuje i na prodej bytové jednotky. Podléhá-li (mimo jiné) prodej bytové jednotky v širším slova smyslu režimu ustanovení § 612 občanského zákoníku ve znění do 31. 12. 2013, není důvod, aby pro charakter předmětu koupě byl vyloučen dopad § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele argumentem faktické nemožnosti ve lhůtě 30 dnů odstranit reklamovanou vadu bytové jednotky v širším slova smyslu.*

Obsah: Spor byl veden o vady bytové jednotky. Žalovaná, vystupující pod identifi-

kačným číslem podnikající osoby, poskytla kupující bytové jednotky záruku 36 měsíců na stavební část předmětu převodu. Následně žalobkyně oznámila žalované zatékání do bytu dveřmi terasy, dále pak zatékající vodu ze střechy a nefunkčnost vytápění. Později vytkla ještě další vady a následně žádala slevu z kupní ceny ve výši 200 000 Kč a náhradu vzniklé škody ve výši 10 000 Kč. Soud na základě skutkových zjištění opírajících se o několik znaleckých posudků žalobě vyhověl. Žalobkyně opakovaně reklamovala vady, které nebyly odstraněny, byť šlo o vady odstranitelné. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Akceptoval právní posouzení věci soudem prvního stupně a dodal, že se tento soud správně vypořádal i s otázkou, zda žalobkyně po vykonané volbě práva z odpovědnosti za vady (bezplatné odstranění vad) mohla tuto volbu změnit (a požadovat slevu z kupní ceny). Na souzenou věc nepochybně dopadá ustanovení § 612 občanského zákoníku a § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb. Bylo povinností žalované vyřídit reklamaci žalobkyně do třiceti dnů s tím důsledkem, že pokud takto nepostupovala, vznikla žalobkyni stejná práva, jako by šlo o vady předmětu koupě neodstranitelné, tzn. i právo na slevu z ceny. K tomu, aby tato „nová“ práva žalobkyni nevznikla, stačilo, aby žalovaná existenci vad uznala, popř. začala s jejich odstraňováním. Za nevýznamnou považoval odvolací soud výhradu k postupu společenství vlastníků, jehož členem je i žalobkyně, které poté, co žalovaná nezačala s odstraňováním vad střechy, přistoupilo k její rekonstrukci a nikoli pouze k odstranění příčin zatékání. Akceptoval postup soudu prvního stupně při určení výše slevy, kdy kromě kritérií uvedených v odůvodnění jeho rozsudku zohlednil i to, že v důsledku zatékání byl snížen komfort užívání bytové jednotky a že dlouhodobé zatékání snižuje životnost předmětu koupě. Žalovaná v dovolání položila řadu otázek, a to zda se zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, vztahuje i na prodej bytové jednotky v širším slova smyslu (tj. včetně spoluvlastnického podílu na společných částech obytného domu a pozemku, na němž obytný dům stojí), zda musí být vada ve lhůtě stanovené § 19 odst. 3 zákona na ochranu spotřebitele odstraněna, zda kupující může jednostranně měnit zvolený nárok z titulu odpovědnosti za vady, zda trvá odpovědnost za vady v případě, že kupující prodávajícímu znemožnil provedení opravy, zda musí být vada odstraněna i v situaci, kdy s opravou nesouhlasili všichni spoluvlastníci anebo s odstraněním

vady někteří spoluvlastníci výslovně nesouhlasí a zda právo jednoho spoluvlastníka nemovitosti se zanedbatelným spoluvlastnickým podílem převyšuje právo ostatních spoluvlastníků s většinovým podílem a může závazně rozhodnout za ostatní o odstranění vady i proti jejich vůli. Většina otázek položených žalovanou již byla Nejvyšším soudem dříve zodpovězena. K otázce změny již uplatněného nároku Nejvyšší soud uvedl, že jiné než již v zákonné lhůtě u prodávajícího uplatněné právo z odpovědnosti za tutéž vadu lze požadovat, pokud by původně uplatněné právo zaniklo pro nemožnost plnění (§ 575 a násl. obč. zák.) anebo kdyby vada, pro kterou bylo uplatněné, nabyla nového charakteru, např. odstranitelná vada by se stala – objektivně nebo subjektivně (např. s ohledem na § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele). Ve vztahu k legitimaci domáhat se odstranění vad uvedl, že vlastnickou – vindikační nebo zápornou – žalobu může podat kterýkoliv z podílových spoluvlastníků vůči každému, kdo neoprávněně zasahuje do jeho spoluvlastnického práva, případně i jen jeden z podílových spoluvlastníků věci, o jejíž ochranu jde, což platí i pro uplatňování práv z odpovědnosti za vady předmětu převodu, kterým je (bytová nebo nebytová) jednotka a spoluvlastnický podíl společných částí domu. Specificky se pak Nejvyšší soud zabýval otázkou aplikovatelnosti § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele na prodej bytové jednotky. Vystupovala-li žalovaná jako podnikatel v rámci své podnikatelské činnosti, je třeba na obsah právního vztahu z kupní smlouvy použít úpravu § 613 až 627 obč. zák., která má ve vztahu k § 588 až 600 povahu nejen doplňující, ale i speciální; upravuje-li některé otázky proti obecným ustanovením o kupní smlouvě odlišně, má přednost tato zvláštní úprava. Na uvedené východisko lze navázat závěrem, podle něhož podléhá-li (mimo jiné) prodej bytové jednotky v širším slova smyslu režimu ustanovení § 612 obč. zák., není důvod, aby pro charakter předmětu koupě byl vyloučen dopad § 19 odst. 3 zákona na ochranu spotřebitele argumentem faktické nemožnosti ve lhůtě 30 dnů odstranit reklamovanou vadu bytové jednotky v širším slova smyslu. Ustanovení § 19 odst. 3 zákona na ochranu spotřebitele připouští, aby se spotřebitel s dodavatelem dohodli na delší než 30denní lhůtě, v níž má být reklamační vyřízena. Uvedené ustanovení předpokládá, že v některých případech může být zjištění příčiny vady (a tím i oprávněnosti reklamační) delší, znemožňující reklamaci vyřídit

(a odstranit vadu) ve 30denní lhůtě. Žalovaná tedy mohla zamezit vzniku práva na slevu z kupní ceny (§ 622 odst. 3 občanského zákoníku v návaznosti na § 19 odst. 3 zákona na ochranu spotřebitele) dohodou s žalobkyní o delší lhůtě ke zjištění příčiny vady a jejímu odstranění.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 1. 2009, sp. zn. 28 Cdo 171/2008, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2016, sp. zn. 33 Cdo 4540/2015, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2016, sp. zn. 33 Cdo 4540/2015, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2006, sp. zn. 33 Odo 1314/2005.

Relevantní ustanovení: § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele.

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3159/15

Datum rozhodnutí: 25. 10. 2016

Závěr: Při posuzování porušení povinností plynoucích z porušení pravidel silničního provozu se uplatní tzv. princip omezené důvěry v dopravě, jehož podstatou je, že se řidič při provozu na pozemních komunikacích může spoléhat na to, že ostatní účastníci budou dodržovat pravidla provozu na pozemních komunikacích, pokud z konkrétních okolností nevyplývá opak.

Obsah: Řízení před obecnými soudy bylo vedeno o přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, kterého se měl stěžovatel dopustit tím, že při odbočování vlevo omezil a ohrozil předjíždějícího motocyklistu, který do něj narazil. Řidič motocyklu utrpěl závažné poranění hlavy s trvalými následky a doživotním postižením. K dopravní nehodě došlo na křižovatce, které podle policejního popisu předcházela rovný, přehledný úsek silnice mimo obec, opatřený svislou značkou zákaz předjíždění. Dalším, vodorovným dopravním značením, předcházejícím místu nehody, byly předběžné šipky, které následovala podélná („plná“) čára souvislá. Podle provedených šetření motocyklista předjížděl řadu vozidel tvořenou automobilem řízeným stěžovatelem, dalším nezjištěným automobilem a nákladním vozidlem v době, kdy stěžovatel signalizoval odbočení vlevo a zpomaloval, druhé osobní vozidlo jej dojelo a předjelo zprava. Při odbočování stěžovatele

vlevo vrazil do zadní části jím řízeného vozidla motocykl poškozeného, který následně dopadl opodál na silnici ve směru původní jízdy. Svědek (řidič nákladního vozidla) vypověděl, že před ním jela dvě osobní auta. Poté, co první z nich začalo před odbočením zpomalovat, což vedlo ke zpomalení i všech následných vozidel, zaslechl vedle svého automobilu zvuk předjíždějící motorky, která následně do odbočujícího vozidla vrazila. Podle znaleckých posudků mezi okamžikem, kdy poškozený začal předjíždět kolonu vozidel, a okamžikem srážky, uběhla doba asi 5 sekund, během níž stěžovatel měl mít dostatečnou možnost zjistit pohledem do zpětného zrcátka přibližování poškozeného. Jakkoliv nalézací soud ze znaleckých posudků dovodil možnosti obou řidičů zabránit dopravní nehodě, bez jakýchkoliv pochybností dospěl k závěru, že to byl stěžovatel, který situaci za sebou buď nevěnoval pozornost vůbec, nebo jen nedostatečně, a motocykl přehlédl. Podíl na nehodě je však i na poškozeném, který porušil zákaz předjíždění, povolenou maximální rychlost a zákaz řízení pod vlivem alkoholu. Ani tato pochybení poškozeného však neospravedlnila to, že stěžovatel přestal sledovat provoz, neboť znaleckými posudky bylo prokázáno, že vozidla byla ve vzájemné viditelnosti. Mají-li trestní soudy vyhodnotit, zda byl čin spáchán z nedbalosti, musejí v první řadě zjistit, zda obviněný zachoval potřebnou míru opatrnosti – zda byla naplněna kritéria nedbalosti v obou jejích formách. Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem – jediné spojením obou těchto hledisek dochází k naplnění zásady odpovědnosti za (nedbalostní) zavinění v trestním právu. O zavinění z nevědomé nedbalosti proto jde jen tehdy, jestliže povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení chráněného zájmu jsou dány současně; nedostatek byť jedné složky v daném případě znamená, že uvedený čin obviněného je činem nezaviněným. Jde-li o posouzení trestní odpovědnosti řidiče za nehodu, k níž došlo v souvislosti s provozem na pozemních komunikacích, je nutné zohlednit jednak to, zda se řidič svým jednáním dopustil porušení konkrétních právních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích, jakož i to, zda měl možnost a schopnost předvídat, že k nehodě dojde. V takovém případě se uplatní tzv. princip omezené důvěry v dopravě, jehož podstatou je, že se řidič při provozu na pozemních

komunikacích může spoléhat na to, že ostatní účastníci budou dodržovat pravidla provozu na pozemních komunikacích, pokud z konkrétních okolností nevyplývá opak. Podle Ústavního soudu se obecné soudy dostatečně nezabývaly otázkou přiměřenosti důvodů spoléhání se řidiče na dopravní kázeň ostatních účastníků silničního provozu ve smyslu § 5 písm. a) zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. Závěr o vině by v tomto případě připadal v úvahu pouze za situace, kdy by stěžovatel měl na základě konkrétních skutečností vědomost o tom, že se za ním pohybuje motocykl. Řidič osobního motorového vozidla může v souladu s principem omezené důvěry v dopravě spoléhat na to, že pokud s dostatečným předstihem (řádně) dává ostatním účastníkům silničního provozu najevo svoji vůli odbočit vlevo, a ověřil si již, že neexistuje překážka, která by mu v tom bránila, může v odbočovacím manévru pokračovat. Výklad, který provedly obecné soudy, dovozující porušení povinností stěžovatelem v konkrétním případě, znamená, že povinnost dbát zvýšené opatrnosti stanovenou v § 21 pravidel silničního

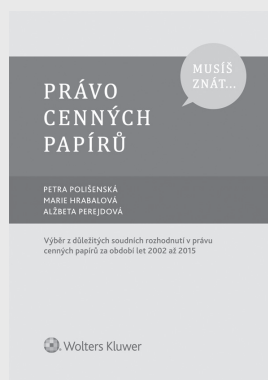
provozu, je třeba interpretovat tak, že řidič musí zohlednit i možné úmyslné porušení pravidel jinými účastníky silničního provozu, a současně zakládá nerovnost v právech a povinnostech (čl. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny). Pokud je trestně stíhána osoba za nedbalostní trestný čin a soudy současně dospějí k závěru, že podstatnější vliv na vznik škodlivého následku mělo úmyslně protiprávní jednání poškozeného, přičemž nedbalost je dovozena jen z toho, že obžalovaný si nepočínal dostatečně obezřetně, protože nevzal v úvahu protiprávnost jednání poškozeného, není možné učinit závěr o vině tak, jak to provedly obecné soudy v projednávaném případě.

Související judikatura: rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 7. 1981, sp. zn. 3 Tz 20/81, náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2065/15.

Relevantní ustanovení: čl. 36 Listiny základních práv a svobod, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích.

Zpracoval: Jan Tryzna

V nakladatelství Wolters Kluwer vyšlo

Musíš znát... Právo cenných papírů

Petra Polišenská, Marie Hrabalová, Alžběta Perejdová

Tato praktická studijní pomůcka poskytuje čtenáři přehled nejdůležitější judikatury práva cenných papírů za období let 2002 až 2015. Jednotlivé judikáty – ponejvíce Nejvyššího soudu, ale i Ústavního soudu, případně vrchních a krajských soudů – jsou přehledně a heslovitě rozčleněny dle svých názvů. Pro snazší pochopení rozebírané problematiky je každé heslo vybaveno autorským komentářem a usouvztažněno se související judikaturou, aby vynikly širší souvislosti a celkový kontext. Svazek je vybaven rovněž takzvaným ústavním vhladem, tj. důležitými rozhodnutími Ústavního soudu v oblasti práva cenných papírů za sledované období.

Publikaci si můžete objednat na obchod.wolterskluwer.cz nebo ji koupíte u svého knihkupce.